

• MODELLENRECHT

DE INTRODUCTIE VAN HET EUROPESE MODEL

Inleiding

Op 12 december 2001 heeft de Raad van de Europese Unie ("de Raad") een Verordening voor de Europese Gemeenschappen vastgesteld betreffende Gemeenschapsmodellen ("de Verordening"). De Verordening is op 6 maart 2002 in werking getreden. Als gevolg van de Verordening wordt het nu onder meer mogelijk door middel van één depot modelbescherming te krijgen in alle lidstaten van de Europese Gemeenschappen.

Sinds 1 januari 1975 kan op basis van de Eenvormige Benelux-wet inzake Tekeningen of Modellen in de Benelux het nieuwe uiterlijk van een voortbrengsel dat een gebruiksfunctie heeft als tekening of model worden beschermd. Ook is het reeds tientallen jaren mogelijk om bij de World Intellectual Property Organisation te Genève, Zwitserland, modelbescherming te verkrijgen voor een aantal bij een verdrag aangesloten landen. Maar het verkrijgen van modelbescherming in alle lidstaten van de Europese Gemeenschappen door middel van één depot was tot voor kort niet mogelijk. Daar is er nu dus verandering in gekomen.

De Raad heeft in de overwegingen bij de Verordening aangegeven dat een, in elke lidstaat rechtstreeks geldend, Gemeenschapsmodel ingevoerd moet worden omdat de territoriale werking van de modellenbescherming in de verschillende lidstaten van de Europese Gemeenschappen tot gevolg kan hebben dat de interne markt wordt opgesplitst waardoor het vrije verkeer van goederen wordt belemmerd.

Eén inschrijving

Bij het OHIM (Office for the Harmonization of the Internal Market), tot nu toe bekend als het Europese Merkenbureau, te Alicante, Spanje ("het Bureau") kan (vanaf een door het Bureau te bepalen datum begin 2003) door middel van één aanvraag, volgens één procedure en krachtens één regeling, één recht op een model worden verkregen dat in één, alle lidstaten omvattend, gebied geldig is. Er kan echter ook sprake zijn van een niet-ingeschreven Gemeenschapsmodel (reeds vanaf 6 maart 2002). De Verordening maakt namelijk onderscheid tussen een niet-ingeschreven Gemeenschapsmodel en een ingeschreven Gemeenschapsmodel. Een niet-ingeschreven Gemeenschapsmodel kan eenvoudigweg worden geclaimd maar geeft minder rechten.

Onder een model wordt in de Verordening verstaan "de verschijningsvorm van een voortbrengsel of een deel daarvan, die wordt afgeleid uit de kenmerken van met name de lijnen, de omtrek, de kleuren, de vorm, de textuur en/of de materialen van het voortbrengsel zelf en/of de versiering ervan". Onder voortbrengsel wordt verstaan "elk op industriële of ambachtelijke wijze vervaardigd voorwerp, met inbegrip van onder meer onderdelen

die zijn bestemd om tot een samengesteld voortbrengsel te worden samengevoegd, verpakkingen, uitvoering, grafische symbolen en typografische lettertypen, doch niet computerprogramma's".

Gemeenschapsmodellen bescherming

Een model wordt daadwerkelijk als Gemeenschapsmodel beschermd indien het model nieuw is en een eigen karakter heeft. (Van bescherming zijn uitgezonderd de uiterlijke kenmerken van een voortbrengsel die uitsluitend door de technische functie worden bepaald.) Evenals in het Beneluxrecht is in de Verordening evenwel een zogenaamde "terme de grâce" opgenomen. Deze houdt in dat de nieuwheid en het eigen karakter bij ingeschreven modellen niet wordt aangetast als de ontwerper of de rechtverkrijgende van het model binnen twaalf maanden vóór de datum van de aanvraag het model op de markt heeft uitgetest. Een tafel, een fluitketel, een stoel, een plantenbak, een bed, een kinderkapperstoel en het profiel van een fietsband zijn zo maar wat voorbeelden van voorwerpen waarvan het nieuwe uiterlijk als model kan worden beschermd.

Duur van de bescherming

Een niet-ingeschreven model wordt gedurende drie jaar met ingang van de datum waarop het model voor het eerst binnen de Gemeenschap voor het publiek beschikbaar is gesteld als niet-ingeschreven Gemeenschapsmodel beschermd. Een ingeschreven model wordt gedurende vijf jaar met ingang van de datum van indiening van de aanvraag als ingeschreven Gemeenschapsmodel beschermd. De houder van het recht op een ingeschreven Gemeenschapsmodel kan de beschermingsduur evenwel telkens met één of meer tijdvakken van vijf jaar laten verlengen tot maximaal vijftientig jaar. De aanvraag voor een ingeschreven Gemeenschapsmodel kan door de beoogd houder zelf of door een modelgemachtigde rechtstreeks worden ingediend bij het Bureau te Alicante of bij het Benelux Bureau voor Tekeningen of Modellen te 's-Gravenhage.

Aan een Gemeenschapsmodel verbonden rechten

Bij een ingeschreven Gemeenschapsmodel heeft de houder ervan het uitsluitende recht om het model te gebruiken en een derde, die geen licentie heeft, het gebruik te beletten. Gebruiken betekent in dit verband vervaardigen, aanbieden, in de handel brengen, invoeren, uitvoeren of gebruiken van een voortbrengsel waarin het model is verwerkt of waarop het is toegepast alsmede het voor deze doeleinden in voorraad hebben van dat voortbrengsel. De houder van een ingeschreven Gemeenschapsmodel kan zich verzetten tegen een model dat toevallig gelijkenis vertoont met het geregistreerde model. Is er sprake van een niet-ingeschreven Gemeenschapsmodel dan is de houder slechts gerechtigd namaak te beletten. Dat wil zeggen dat de houder alleen kan optreden tegen een derde die doelbewust / te kwader trouw het beschermde model kopieert. De rechten van de houder van een niet-ingeschreven Gemeenschapsmodel zijn derhalve veel beperkter dan de rechten van de houder van een ingeschreven Gemeenschaps-

model. Bij een geschil over een Gemeenschapsmodel is in Nederland de Arrondissementsrechtbank te Den Haag bevoegd om dat geschil te beslechten. Een uitzondering op deze regel betreft vorderingen in kort geding met betrekking tot een Gemeenschapsmodel. Die kunnen bij alle rechtbanken worden ingesteld.

Tot slot

De Verordening kent ook nog een groot aantal regels over bijvoorbeeld de uitputting van rechten, de nietigheid van een model, het licentieren van een model, derdenwerking, de aanvraagprocedure, de inschrijvingsprocedure, de beroepsprocedure, de bevoegdheid en de procedure(s) bij rechtsvorderingen met betrekking tot Gemeenschapsmodellen.

Samenvattend

Als gevolg van de inwerkingtreding van de Verordening is het vanaf 6 maart 2002 mogelijk in alle lidstaten modelrechten te claimen op een niet-ingeschreven Gemeenschapsmodel. Over een klein jaar is het tevens mogelijk om door middel van één depot bij het Bureau te Alicante een ingeschreven Gemeenschapsmodel te krijgen, en derhalve ruime(re) modelbescherming, in alle lidstaten van de Europese Gemeenschappen.

Mr. M.C.H.I. van der Dussen

020 - 301 63 01

m.vanderdussen@cmsderks.nl

Sectie Intellectuele Eigendom en Informatietechnologie

• VENNOOTSCHAPSRECHT

GEDEELTELIJKE INVOERING NIEUWE SUCCESSIEWET

Inleiding

Vanaf 1 januari 2002 is een gedeelte van de nieuwe Successiewet ingevoerd. In de Successiewet vinden we de regels en bepalingen omtrent belastingheffing bij verkrijgingen krachtens erfrecht en/of schenkingrecht. In deze bijdrage zullen de belangrijkste wijzigingen in deze nieuwe Successiewet worden belicht.

60% regeling eigen woning

Een regeling in de Successiewet waar tot voor kort dankbaar gebruik werd gemaakt is de zogenoemde 60% regeling voor de woning waarin één of beide ouders woonachtig zijn ("de eigen woning"). Bij de overdracht van deze woning door de ouders aan de kinderen of bij het vererven van de eigen woning mocht voor de heffing van het schenkings- of successierecht de waarde in aanmerking worden genomen voor 60% van de waarde van de woning in onbewoonde staat. Hierdoor kon met name bij overdracht van de ouders aan de kinderen een belastingvoordeel worden behaald.

De 60% regeling is in de nieuwe Successiewet niet meer terug te vinden. Thans moet voor de waardering van de eigen woning wordt aangesloten bij de waarde in het economische verkeer. Dit is nadelig wanneer de kinderen een woning in volle eigendom verkrijgen, die door de ouders wordt bewoond. De kinderen zullen de ouders in het huis willen laten wonen, terwijl zij wel in de heffing zullen worden betrokken voor de waarde van het huis in onbewoonde staat.

Naar verwachting zal met ingang van 1 september aanstaande een nieuw erfrecht worden ingevoerd. Zodra dit is geschiedt komt het bovenomschreven nadeel voor wat betreft verkrijgingen ten gevolge van overlijden te vervallen. In het nieuwe erfrecht bestaat namelijk de mogelijkheid voor de echtgenoot om, indien de langstlevende de woning wil blijven bewonen, een recht van vruchtgebruik op het huis te laten vestigen. Het gevolg hiervan is dat de kinderen dan slechts belast worden voor een woning in bewoonde staat.

Waardering ondernemingsvermogen

Een andere vertrouwde regeling in de oude successiewet welke eveneens niet meer voorkomt in de nieuwe successiewet betreft de waardering van het ondernemingsvermogen. Wanneer er ondernemingsvermogen werd verkregen krachtens erfrecht diende, wat betreft de waarde van het ondernemingsvermogen waar successierecht over wordt geheven, aangifte worden gedaan aan de hand van de balans bij het begin van het boekjaar van het overlijden. Hierdoor kon van de reguliere jaarrekening worden uitgegaan. Door het wegvallen van deze regeling dient thans te worden aangeknoopt bij de balans zoals deze de situatie op het moment van overlijden van de erflater weergeeft.

Vrijstelling partner

Naast minder gunstige wijzigingen zijn er ook positieve ontwikkelingen. Zo is de vrijstelling voor de partner (echtgenoten, geregistreerde partners en personen die langer dan 5 jaar samenwonen) aanzienlijk verhoogd. Bedroeg de vrijstelling onder de oude Successiewet nog 266.629 (NLG 587.573), in de nieuwe wet kan de partner van de erflater/schenker een bedrag van 467.484 (NLG 1.031.000) vrij van successierechten verkrijgen.

Verder is het begrip "partner" uitgebreid. Onder partner wordt mede verstaan de niet- gehuwde samenwoner die op het moment van overlijden of schenken met de erflater/schenker een duurzame gemeenschappelijke huishouding voerde welke in het geval van overlijden reeds 6 maanden heeft geduurd en in het geval van schenking reeds 2 jaar heeft geduurd gerekend vanaf het 18e jaar. Van een gemeenschappelijke huishouding is sprake wanneer de verkrijger en de erflater/schenker op hetzelfde adres staan ingeschreven volgens de gemeentelijke basisadministratie en wanneer er een wederzijdse zorgplicht is aangegaan die vastgelegd is in een notarieel samenlevingscontract. Bovendien moet gekozen zijn voor het fiscale partnerschap in de zin van de Wet inkomstenbelasting 2001. Indien men al langere tijd samenwoont dient